

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора з навчально-методичної роботи
ЗПО «Дніпровський професійний технологічний
коледж»

Сергій ГОРДІЄНКО

« 28 » серпня 2026 р.

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2 УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Рівень освіти: Фахова передвища освіта (ОПС «Фаховий молодший бакалавр»)

Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність: G19 Будівництво та цивільна інженерія

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Детальна характеристика дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити
Загальна кількість годин	120 годин
Рік підготовки (курс)	І курс
Семестри викладання	2 семестр
Аудиторні години (лекції)	30 годин (2 семестр: 30 год.)
Аудиторні години (практичні)	42 годин (2 семестр: 42 год.)
Самостійна робота слухача (СРС)	18 годин (2 семестр: 18 год.)
Підготовка до проходження контрольних заходів (аудиторна підготовка до проведення екзамену)	30 годин (2 семестр: 30 год.)
Форма підсумкового контролю	Екзамен (2 семестр)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності здобувачів освіти; практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.

Основні завдання:

- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного і писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- здобути знання про основи професійного спілкування, його норми та правила, шляхи їх застосування;
- оволодіти навичками комунікативно виправданого користування засобами мови у різних життєвих ситуаціях під час створення висловлювань із дотриманням українського мовного етикету;
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів;
- формувати національно-мовну свідомість і духовність, розвивати творче мислення;

- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій;
- виробити вміння сприймати мову як мистецьке явище, що має етичну й естетичну цінність.

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Нормативні документи, на основі яких розроблена програма:

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту».
3. Закон України «Про освіту».
4. Положення про організацію освітнього процесу в ЗПО «ДПТК».
5. Розпорядження КМУ № 366-р від 14.04.2021 р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року».

3.2. Вимоги до кандидатів на підготовку

Освітній рівень: Наявність повної загальної середньої освіти або диплома кваліфікованого робітника.

Категорія слухачів: особи віком 18-22 роки та ветерани та учасники бойових дій.

Спеціальні вимоги: Готовність до діалогу, повага до мультикультурного та інклюзивного середовища коледжу.

3.3. Етапи підготовки

Підготовка здійснюється протягом одного навчального року (одного семестру) і поділяється на такі етапи:

- Етап I (2 семестр): Законодавчий (Змістовний модуль 1). Вивчення законодавчих та нормативно-стильових ознак професійного спілкування та професійної комунікації
- Етап II (2 семестр): Науковий (Змістовний модуль 2). Аналіз ділових паперів як засібів писемної професійної комунікації.
- Етап III (2 семестр): Фаховий (Змістовний модуль 3). Осмислення значення наукової комунікації як складової фахової діяльності

Завершуються етапи складанням Екзамену.

3.4. Кваліфікаційні вимоги до слухачів, які пройшли підготовку з дисципліни.

Успішне проходження підготовки з дисципліни передбачає, що слухач здобув необхідний рівень мовнокомунікативної, нормативної та соціокультурної зрілості, яка доповнює його технічні навички і є обов'язковою для виконання професійних обов'язків фахівця будівельної галузі.

Слухач повинен **ЗНАТИ**:

- **Норми сучасної української літературної мови:** Лексичні, граматичні, орфоепічні, акцентологічні та синтаксичні норми в контексті професійно-технічної термінології та інженерної документації.
- **Стилістичні особливості офіційно-ділового та наукового стилів:** Структуру, вимоги до оформлення та мовний етикет основних видів професійних комунікацій.
- **Специфіку інженерної термінології:** Правила термінотворення, закономірності перекладу та адаптації іншомовних технічних термінів, а також функціонування Національного банку термінів.
- **Правові та етичні основи державної мовної політики:** Нормативно-правову базу щодо функціонування української мови як державної у сфері виробництва, технічної документації та ділових комунікацій.

Слухач повинен **ВМІТИ**:

- **Грамотно укладати професійну документацію:** Самостійно складати, редагувати та корегувати текстуальні матеріали, проєктно-конструкторські описи, регламенти та договірну документацію відповідно до чинних державних стандартів.
- **Застосовувати мовні засоби для аргументації:** Переконаливо й логічно викладати технічну інформацію під час публічних виступів, захисту інженерних проєктів, проведення технічних нарад та ведення ділових переговорів.
- **Здійснювати професійний переклад та редагування:** Точно перекладати технічні тексти та інструкції з іноземних мов (або з росіянізованих джерел) українською мовою без утрати змісту та з дотриманням термінологічної точності.
- **Впроваджувати безбар'єрну та етичну ділову комунікацію:** Застосовувати коректну професійну лексику та інклюзивні мовні норми під час спілкування з колегами, замовниками та підлеглими (зокрема при інтеграції осіб з різним життєвим і бойовим досвідом).

Слухач повинен **ВОЛОДІТИ** (сформовані світоглядні компетентності):

- **Культурою професійного мовлення:** Здатністю чітко, лаконічно й однозначно формулювати думку в усній та письмовій формі, уникаючи суржику, канцеляризмів і мовної невизначеності в кризових виробничих ситуаціях.
- **Термінологічною грамотністю:** Органічним і правильним використанням фахової інженерної термінології у галузі будівництва та цивільної інженерії.
- **Мовною адаптивністю та самовдосконаленням:** Готовністю постійно підвищувати рівень володіння державною мовою, стежити за оновленнями правописних норм і фахових словників та адаптувати свій комунікативний стиль до вимог сучасного ринку праці.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у ЗПО «ДПТК» спрямоване на формування у слухачів мовнокультурної та правописної зрілості, необхідної для виконання професійних обов'язків фахівця з будівництва та цивільної інженерії. Дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти визначених стандартом загальних компетентностей (ЗК) та досягнення відповідних програмних результатів навчання (РН).

4.1. Загальні компетентності (ЗК), що формуються дисципліною

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

4.2. Програмні результати навчання (РН)

РН5. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами, у тому числі з питань будівництва та цивільної інженерії.

4.3. Матриця відповідності програмних результатів навчання (РН) дисципліни загальним компетентностям (ЗК)

Програмні результати навчання (РН) / Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1	ЗК5
РН5. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами, у		+

тому числі з питань будівництва та цивільної інженерії.		
---	--	--

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ

5.1. Розрахунок навчального часу

Вид навчальної роботи	Кількість годин	% від загального обсягу
УСЬОГО за курсом (4 кредити ЄКТС)	120	100%
Аудиторні заняття (всього)	72	60%
з них: Лекції	30	25%
з них: Практичні заняття	42	35%
Самостійна робота слухача (СРС)	18	15%
Підготовка до проходження контрольних заходів (екзамен)	30	25%

5.2. Розподіл навчальних годин за модулями (викладання по 2 години - парно)

№	Назва модуля, лекцій та практичних занять	Всього (год)	Лекції (год)	Практичні (год)	СРС (год)
I	Змістовий модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування	20	8	8	4
	Лекція 1. Предмет і завдання курсу. Поняття державної, національної та літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.	3	2	-	1
	Практична 1. Фахова мова як різновид сучасної української літературної мови	2		2	-
	Лекція 2. Культура мови як наукова дисципліна. Поняття культури мови та культури мовлення. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Комунікативні якості мовця.	3	2	-	1
	Практична 2. Групи лексики за походженням та сферою вживання у професійному мовленні.	2	-	2	-
	Лекція 3. Поняття «етикет» і «мовленнєвий етикет». Службовий етикет. Етикетні мовні формули.	3	2	-	1
	Практична 3. Правила спілкування фахівця при проведенні зустрічей, переговорів, прийомів та по телефону.	2	-	2	-
	Лекція 4 Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів.	3	2	-	1
	Практична 4. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності.	2	-	2	-
II	Змістовий модуль 2. Професійна комунікація	52	16	26	10
	Лекція 5. Спілкування як інструмент професійної	4	2	-	2

	діяльності. Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види професійного спілкування. Основні закони і стратегії спілкування. Невербальні компоненти спілкування.				
	Практична 5. Поняття ділового спілкування в професійній діяльності. Гендерні аспекти спілкування.	2	-	2	-
	Практична 6. Точність і доречність мовлення. Складні випадки слововживання.	2	-	2	-
	Лекція 6. Риторика і мистецтво презентації. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Види запитань	3	2	-	1
	Практична 7. Презентація як різновид публічного виступу. Культура сприймання публічного виступу.	2	-	2	-
	Лекція 7. Культура усного фахового спілкування. Особливості усного спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування у будівництва та цивільної інженерії. Функції та види бесід. Етичні питання використання мобільних телефонів.	3	2	-	1
	Практична 8. Співбесіда з роботодавцем. Етикет телефонної розмови.	2	-	2	-
	Лекція 8. Форми колективного обговорення професійних проблем. Мистецтво перемовин. Збори як форма ухвалення колективного рішення. Нарада. Дискусія. Дебати. Візитна картка.	3	2	-	1
	Практична 9. Мовно-комунікативні аспекти колективного ухвалення рішень у професійній діяльності в галузі будівництва та цивільної інженерії.	2	-	2	-
	Лекція 9. Класифікація документів. Національний стандарт України. Реквізит – елемент документа. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Оформлення сторінки. Текст – реквізит документа. Вимоги до тексту документа.	4	2	-	2
	Практична 10. Ділові папери як засіб писемної фахової комунікації у галузі будівництва та цивільної інженерії: класифікація, реквізити та вимоги до тексту	2	-	2	-
	Лекція 10. Документи з кадрово-контрактних питань. Заява. Автобіографія. Характеристика. Резюме. Наказ. Трудова книжка. Реквізити, особливості структури текстів документів, мовна специфіка.	3	2	-	1
	Практична 11. Мовно-стилістичне оформлення та регламент укладання документів з кадрово-	2	-	2	-

	контрактних питань у галузі будівництва та цивільної інженерії.				
	Лекція 11. Довідково-інформаційні документи. Довідка. Протокол, витяг із протоколу. Рапорт. Доповідна записка. Пояснювальна записка. Звіт.	3	2	-	1
	Практична 12. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.	2	-	2	-
	Практична 13. Мовний етикет і стандартизація довідково-інформаційних паперів у фаховій діяльності галузі будівництва та цивільної інженерії.	2	-	2	-
	Практична 14. Особливості складання розпорядчих документів.	2	-	2	-
	Практична 15. Особливості складання організаційних документів.	2	-	2	-
	Лекція 12. Етикет ділового листування. Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлювання. Різні типи листів	3	2	-	1
	Практична 16. Діловий лист як засіб зовнішньої та внутрішньої фахової комунікації: класифікація, реквізити та етикет	2	-	2	-
	Практична 17. Укладання фахових документів відповідно до напрямку підготовки.	2	-	2	-
III	Змістовий модуль 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності	18	6	8	4
	Лекція 13. Українська термінологія у професійному спілкуванні. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева, вузькоспеціальна термінологія.	3	2	-	1
	Практична 18. Термінологічна система галузі будівництва та цивільної інженерії.: структура, класифікація та мовні норми	2	-	2	-
	Практична 19. Морфологічні норми сучасної української літературної мови, варіанти норм.	2	-	2	-
	Лекція 14. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як засіб організації розумової праці. Основні правила бібліографічного опису джерел. Анутовання і реферування наукових текстів.	3	2	-	2
	Практична 20. Орфографічні та орфоепічні норми сучасної української літературної мови.	2	-	2	-
	Лекція 15. Студентський науковий текст (курсова, дипломна, магістерська робота). Рецензія, відгук.	3	2	-	1
	Практична 21. Організація розумової праці та науково-дослідна робота здобувача: від конспекту до кваліфікаційної роботи	2	-	2	-

IV	Підготовка до екзамену (аудиторна)	30	-	-	-
	Систематизація знань зі Змістового модуля 1. Вивчення норм Конституції України та Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у контексті ведення технічної документації, діловодства та обслуговування обладнання. Опрацювання лексичних, акцентологічних, орфоепічних та синтаксичних норм. Принципи формування, відбору та стандартизації інженерних будівельних термінів відповідно до національних та міжнародних стандартів.	7	-	-	-
	Систематизація знань зі Змістового модуля 2. Вербальні й невербальні засоби спілкування інженера, культура звертання, телефонні переговори з контрагентами та постачальниками. Регламент, порядок денний, культура ведення дискусії, ведення протоколу наради. Стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях (за Томасом: компроміс, співпраця), специфіка розв'язання суперечок.	7	-	-	-
	Систематизація знань зі Змістового модуля 3. Оформлюється за міжнародними стандартизованими вимогами (вступ, огляд літератури, методика, результати, обговорення, висновки). Самостійність виконання дослідження, чесність у представленні результатів. Відмова від академічного плагіату, самоплагіату, фальсифікації даних та некоректного вживання інструментів штучного інтелекту без належного зазначення.	7	-	-	-
	Практичний екзаменаційний тренінг. Моделювання завдань орієнтованих на професійне мовлення, комунікативні компетенції, редагування фахових текстів та дотримання мовно-етичних норм у галузі будівництва та цивільної інженерії.	9	-	-	-
	РАЗОМ ЗА КУРСОМ:	120	30	42	18

5.3. Самостійна робота (СРС)

Самостійна робота здобувачів освіти (загальним обсягом 18 годин) забезпечує поглиблене вивчення норм сучасної української літературної мови, розвиток навичок ділового та наукового спілкування, а також здатності ефективно застосовувати мовні засоби та фахову термінологію під час розв'язання професійних задач у галузі будівництва та цивільної інженерії..

Напрями самостійної роботи	Кількість годин	Форма контролю
1. Опрацювання першоджерел та нормативної бази - Вивчення та конспектування ДСТУ 4163:2020	4	Перевірка конспектів

- Опрацювання законів України щодо мовної політики у професійній сфері. - Конспектування праць із фахового термінознавства.		
2. Словниково-термінологічна та редакторська робота - Укладання двомовного / тлумачного термінологічного словника (20–30 слів). - Пошук, редагування та виправлення лексичних, граматичних і стилістичних помилок у фахових текстах. - Добір українських відповідників до іншомовних запозичень.	4	Виконання практичних завдань
3. Складання та оформлення фахової документації - Оформлення комплексу ділових та технічних документів (паспорт обладнання, техзавдання, пояснювальна записка, службова записка). - Мовно-стилістичне оформлення резюме, автобіографії, супровідного листа.	4	Перевірка документів на правильність використання реквізитів та орфографію
4. Науково-дослідна робота та публічна комунікація - Підготовка анотацій, рецензій та аналітичних оглядів фахових статей. - Підготовка тексту доповіді та електронної презентації до науково-практичної конференції. - Опрацювання норм академічної доброчесності та правил цитування.	4	Перевірка робіт на антиплагіат, оцінювання логіки викладу та обґрунтованості думки
5. Підготовка до модульних контролів та екзамену - Комплексне повторення та систематизація всього курсу. - Опрацювання переліку залікових питань.	2	Модульне тестування, результати відповідей на заліку.
РАЗОМ	18	

6. ПРОГРАМА КУРСУ

Модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування

- **Тема 1.1. Вступ. Державна мова – мова професійного спілкування.** Предмет і завдання курсу. Поняття державної, національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Поняття компетенції. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.
- **Тема 1.2. Основи культури української мови.** Культура мови як наукова дисципліна. Поняття культури мови та культури мовлення. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Комунікативні якості мовця. Поняття «етикет» і «мовленнєвий етикет». Службовий етикет. Етикетні мовні формули.
- **Тема 1.3. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.** Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності.

Модуль 2. Професійна комунікація

- **Тема 2.1. Спілкування як інструмент професійної діяльності.** Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види професійного спілкування. Основні закони і стратегії спілкування. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування.
- **Тема 2.2. Риторика і мистецтво презентації.** Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Презентація як різновид публічного виступу. Культура сприймання публічного виступу. Види запитань
- **Тема 2.3. Культура усного фахового спілкування.** Особливості усного спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Функції та види бесід. Співбесіда з роботодавцем. Етикет телефонної розмови. Етичні питання використання мобільних телефонів.
- **Тема 2.4. Форми колективного обговорення професійних проблем.** Мистецтво перемовин. Збори як форма ухвалення колективного рішення. Нарада. Дискусія. Дебати. Візитна картка.
- **Тема 2.5. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.** Класифікація документів. Національний стандарт України. Реквізит – елемент документа. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Оформлення сторінки. Текст – реквізит документа. Вимоги до тексту документа.
- **Тема 2.6. Документи з кадрово-контрактних питань.** Заява. Автобіографія. Характеристика. Резюме. Наказ. Трудова книжка. Реквізити, особливості структури текстів документів, мовна специфіка.
- **Тема 2.7. Довідково-інформаційні документи.** Довідка. Протокол, витяг із протоколу. Рапорт. Доповідна записка. Пояснювальна записка. Звіт.
- **Тема 2.8. Етикет ділового листування.** Класифікація листів. Реквізити листа та їх. Етикет ділового листування. Оформлювання. Різні типи листів

Модуль 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності

- **Тема 3.1 Українська термінологія у професійному спілкуванні.** Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева, вузькоспеціальна термінологія. Структура, способи творення і походження термінів
- **Тема 3.2 Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні.** Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Оформлювання результатів

наукової діяльності. План, тези, конспект як засіб організації розумової праці. Основні правила бібліографічного опису джерел. Анотування і реферування наукових текстів. Студентський науковий текст (курсова, дипломна, магістерська робота). Рецензія, відгук.

-

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я. Ділове спілкування: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : «Лілея-НВ», 2015. 160 с.
2. Гриценко, Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : Центр учбової літ., 2019. 622 с.
3. Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк: БАО, 2017. 480 с.
4. Зубков М.Г. Норми та культура української мови за оновленим правописом. К.:Арій, 2020.- 605 с.
5. Підгурська В.Ю., Голубовська І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник. В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с.
6. Погиба Л. Практикум з української мови за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Л. Погиба, Т. Грибіниченко, Л. Голіченко, Н. Кавера. Київ: Кондор-Видавництво, 2013. 296 с.
7. Український правопис: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 284 с.
8. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ: Алерта, 2025. 536 с.

8. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД

Викладання дисципліни здійснюється викладачами (методистами), які відповідають таким кваліфікаційним вимогам:

- Освіта: Повна вища освіта (магістр / спеціаліст) за спеціальністю «Українська філологія» або спорідненими гуманітарними напрямками.
- Кваліфікація: Вища або перша кваліфікаційна категорія.
- Цифрові навички: Володіння інструментами дистанційного навчання (Moodle, Google Workspace, Zoom/Teams) для забезпечення асинхронного доступу слухачів до матеріалів.

9. ФОРМИ ДОКУМЕНТІВ

Організація, контроль та облік освітнього процесу за даним курсом супроводжується наступними документами:

1. Силабус навчальної дисципліни (надається слухачам на першому занятті; містить політику курсу, дедлайни та критерії оцінювання).
2. Журнал обліку навчальних занять (в електронній формі).
3. Індивідуальний навчальний план слухачів (для осіб, які навчаються за гнучким або індивідуальним графіком, зокрема тих, хто проходить лікування/реабілітацію).
4. Відомість обліку поточної та підсумкової успішності (Екзаменаційна відомість).
5. Екзаменаційні білети (затверджені методичною комісією, містять теоретичні питання та практичні завдання).
6. Рубрикатор (матриця) оцінювання (чіткі критерії нарахування балів за поточну роботу, СРС та екзамен у 100-бальній шкалі з переведенням у шкалу ЄКТС).

10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання навчальних досягнень слухачів здійснюється за наскрізною 100-бальною системою протягом усього курсу (одного семестру). Система розроблена відповідно до вимог організації освітнього процесу в ЗПО «ДПТК» та враховує специфіку навчання дорослих, зокрема обов'язкове застосування trauma-informed підходу при роботі з ветеранами та особами, які постраждали від війни.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за поточну роботу протягом 1-го Модуля (максимально 15 балів), поточну роботу протягом 2-го Модуля (максимально 40 балів), поточну роботу протягом 3-го Модуля (максимально 15 балів) та результатів складання Підсумкового Екзамену (максимально 30 балів).

10.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Форма контролю	Період / Види навчальної роботи	Макс. бал
Проміжний підсумок 1	СЕМЕСТР 1 (Модуль 1)	15
	Робота на практичних заняттях (Оцінюються 4 практичних заняття по максимум 3 бали).	8
	Виконання Самостійної роботи (СРС) (Редагування фахових текстів, написання аналітичного есе, виконання практичних завдань).	4
	Модульний контроль №1 (Підсумкове тестування після завершення 1-го модуля).	3
	Умова успішного проходження 1-ї половини курсу: набрати від 10 до 15 балів. Ці бали фіксуються і сумуються далі.	
Проміжний підсумок 2	СЕМЕСТР 1 (Модуль 2)	40
	Робота на практичних заняттях (Оцінюються 13 практичних занять по максимум 3 бали).	26
	Виконання Самостійної роботи (СРС) (Складання чек-листа оцінювання ефективності публічного виступу колеги або власної відео презентації, складання діалогів-сценаріїв за заданими професійними ситуаціями, підготовка тексту та слайдової презентації публічного виступу).	10
	Модульний контроль №2 (Підсумкове тестування після завершення 2-го модуля).	4
	Умова успішного проходження 2-ї половини курсу: набрати від 30 до 53 бали за два модулі. Ці бали фіксуються і сумуються далі.	
	СЕМЕСТР 1 (Модуль 3)	15
	Робота на практичних заняттях (Оцінюються 4 практичні заняття по максимум 3 бали).	8
	Виконання Самостійної роботи (СРС) (Складання термінологічного словника фахівця галузі будівництва та цивільної інженерії, написання рецензії та анотації до наукових текстів у галузі будівництва та цивільної інженерії).	4
	Модульний контроль №3 (Підсумкове тестування після	3

	завершення 3-го модуля).	
	Допуск до Екзамену: сума балів за всі 3 модулі (макс. 70) має становити не менше 42 балів.	
Підсумок Залік	ЕКЗАМЕН (Підсумковий) Питання 1: Теоретичне завдання Питання 2: Практичне завдання Питання 3: Творче завдання Важливо: Якщо на екзамені слухач набирає менше 15 балів, екзамен вважається нескладеним, незалежно від поточних балів	30 10 10 10
	РАЗОМ ЗА КУРС (Підсумкова оцінка, що вноситься в Додаток до диплома)	100

10.2 РУБРИКАТОР ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУХАЧІВ

10.2.1. ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Максимальна кількість балів за курс: 42 (8 балів за Модуль 1 + 26 бали за Модуль 2 + 8 балів за Модуль 3). Оцінюванню підлягають 21 практичне заняття.

Кількість балів (за 1 заняття)	Дескриптор (критерії досягнення)
2 бали (Високий рівень)	Студент приймає активну участь у дискусії, вільно володіє фаховою термінологією будівництва та цивільної інженерії, наводить переконливі аргументи. Завдання виконує в повному обсязі без помилок та демонструє впевнене володіння мовними, орфоепічними, лексичними та синтаксичними нормами фахової мови.
1 бал (Середній рівень)	Студент допускає декілька суттєвих мовних (лексичних, граматичних) або стилістичних помилок (вживання росіянізмів, суржику, неточне вживання термінів). У документах губить окремі обов'язкові реквізити або порушено їхнє розташування.
0 балів (Низький рівень)	Студент відмовляється від відповіді без поважних причин. Документи укладено з грубими порушеннями ДСТУ або не виконано взагалі. Виявлено факти академічної недоброчесності (плагіат, списування).
Trauma-Informed підхід (Особлива умова)	Якщо тема стосується чутливих питань (війна, смерть, моральні травми), відмова слухача-ветерана відповідати усно НЕ штрафується нулем балів. Викладач зобов'язаний замінити усне опитування письмовим завданням або змінити вектор питання на суто технічний чи нейтральний.

10.2.2. ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА (СРС)

Максимальна кількість балів за курс: 18 (4 бали за Модуль 1 + 10 балів за Модуль 2 + 4 бали за Модуль 3). Форми СРС: складання чек-листа, діалогів-сценаріїв, підготовка тексту публічного виступу, редагування фахових текстів, написання есе).

Рівень виконання	Дескриптор (критерії досягнення)
Відмінно (90-100%)	Самостійне, глибоке та всебічне розкриття теми. Логічний, послідовний виклад матеріалу, наявність власних обґрунтованих висновків та пропозицій. Повна відсутність академічного плагіату,

	дотримання норм академічної доброчесності та правил цитування. Своєчасне виконання та здача роботи (дотримання дедлайнів).
Добре/Задовільно (60-89%)	Тема розкрита, завдання виконано в повному обсязі. Аналіз має незначні елементи описовості, висновки правильні, але дещо шаблонні. Присутні поодинокі некритичні мовні або оформлювальні огріхи, що не спотворюють зміст. Порушено терміни здачі без поважних причин.
Незадовільно (Менше 60%)	Просте копіювання текстів із мережі Інтернет чи інших джерел без осмислення та опрацювання (академічний плагіат). Завдання виконано формально або не виконано взагалі. Грубе порушення термінів здачі роботи без поважної причини та без попередження викладача

10.2.3. ОЦІНЮВАННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Максимальна кількість балів: 10 (3 бали за Модуль 1 + 4 бали за Модуль 2 + 3 бали за Модуль 3).. Проводиться у формі підсумкового тестування наприкінці кожного модуля.

Кількість балів	Відсоток правильних відповідей	Критерії досягнення
9 - 10 балів	90%-100%	Відмінне володіння загальнонауковою та вузькоспеціальною термінологією галузі будівництва та цивільної інженерії. Глибоке розуміння нормативно-правового, закономірного та стилісового контексту фахової мови.
7 - 8 балів	75%-89%	Слухач припускається поодиноких некритичних помилок у складних теоретичних питаннях або розв'язанні завдань. Впевнене володіння термінологією, проте наявні незначні огріхи у розміщенні окремих реквізитів чи мовних кліше.
5 - 6 балів	60%-74%	Знання мають дещо фрагментарний характер, але є достатніми для проходження контролю (виконано не менше 60% завдань). Припускається суттєвих мовних або стилістичних помилок (поодинокий суржик, неточне вживання термінів, пропущення реквізитів у документах).
0 - 4 бали	Менше 60%	Студент плутає базові поняття, категорії та реквізити документів. Допущено грубі порушення мовних норм та вимог ДСТУ.

10.2.4. ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО ЕКЗАМЕНУ

Максимальна кількість балів: 30. Екзаменаційний білет містить 3 питання. Кожне питання оцінюється окремо за шкалою від 0 до 10 балів. Важлива умова: Якщо сума балів за екзамен становить менше 18 балів, екзамен вважається нескладеним.

Бали (за 1 питання)	Рівень	Дескриптор (критерії досягнення)
9-10	Відмінно	Вичерпна, логічно побудована відповідь з вільним володінням мовознавчими та галузевими термінами; бездоганне знання нормативності фахової мови та ДСТУ.
7-8	Добре	Відповідь повна, але містить незначні неточності у визначеннях або поодинокі мовні огріхи. Студент розуміє проблему та пропонує робоче рішення (наприклад, правильно укладає або

		редагує документ), проте аргументація є шаблонною, бракує аналізу довгострокових комунікативних наслідків.
5-6	Задовільно	Знання фрагментарні, теорія розкрита неповно, з підказками екзаменатора; допущено стилістичні чи лексичні помилки. Слухач розв'язує професійно-мовну дилему на рівні інтуїції та побутової логіки, без застосування знань ДСТУ, фахового термінознавства та критичного мислення.
0-4	Незадовільно	Суть питань не розкрита, студент не орієнтується у базових категоріях, мовних нормах та реквізитах документів. Повна неспроможність вирішити практичне завдання навіть за допомогою навідних запитань; грубі порушення ДСТУ чи мовної етики.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вибір методів навчання для дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у ЗПО «ДПТК» базується на поєднанні сучасних педагогічних технологій та принципів інклюзивної освіти й андрагогіки. Наявність в інтегрованих навчальних групах слухачів різного віку вимагає гнучкості та обов'язкового застосування trauma-informed підходу для забезпечення психологічної безпеки всіх учасників освітнього процесу. Усі методи та практичні завдання адаптовані виключно під специфіку професійної підготовки фахівців у галузі будівництва та цивільної інженерії.

11.1. Симуляційні та рольові методи (імітація виробничого середовища)

- **Ділова рольова гра «Виробнича нарада / Захист технічного проєкту»:**

Студенти моделюють реальну виробничу ситуацію. Оцінюється не лише зміст, а й дотримання мовно-етикетних норм, правильність уживання фахової термінології та культури усного виступу.

- **Симуляція «Аудит документації підприємства»:**

Здобувачам освіти отримує комплект документів реального або гіпотетичного підприємства з навмисно допущеними юридичними, реквізитними та стилістичними помилками. Завдання — виконати роль експерта-документознавця та скласти чек-лист зауважень відповідно до ДСТУ 4163:2020.

11.2. Гейміфіковані та цифрові інтерактивні методи

- **Термінологічний квест (Gamification):**

Використання онлайн-інструментів (LearningApps, Wordwall, Kahoot) для розв'язання інтерактивних задач: розгадування кросвордів з назвами вузлів і деталей, пошук відповідностей між синонімічними термінами та їхніми українськими відповідниками.

- **Метод «Peer-Review» (Взаємоперевірка та рецензування):**

Студенти обмінюються складеними фаховими документами (наприклад, резюме або супровідними листами) і здійснюють взаємне мовно-стилістичне рецензування за

наперед заготовленим рубрикатором. Це розвиває критичне мислення та аналітичні навички редагування.

11.3. Творчо-дослідницькі та когнітивні методи

- **Побудова концептуальних та ментальних карт (Mind Mapping):**

Створення візуальних схем та ментальних карт для системного засвоєння складних розділів мовознавства або класифікації документації (наприклад, «Класифікація кадрових документів», «Система слів-термінів галузі будівництва та цивільної інженерії»).

- **Складання «Карт термінологічних ризиків»:**

Практична вправа, у якій студенти аналізують технічні описи чи інструкції з експлуатації та виявляють двузначності, суржикові конструкції або некоректні переклади, які можуть призвести до помилок під час виконання робіт.

11.4. Рефлексивні та супроводжувальні методи (Trauma-Informed & Wellbeing)

- **Метод «3-2-1» (Швидка асинхронна рефлексія):**

Наприкінці заняття або модуля студенти за бажанням фіксують у чаті/LMS:

- 3 нові фахові терміни/правила, які вони засвоїли;
- 2 питання, які залишилися незрозумілими;
- 1 практичний навичок, який вони вже можуть застосувати.

12. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика вивчення дисципліни ґрунтується на принципах взаємоповаги, інклюзивності, академічної доброчесності та психологічної безпеки.

- **Trauma-Informed підхід та психологічна безпека:** Правило «Стоп-слова», цифрова безпека (камера за бажанням), адаптивність до станів (можливість вільно покинути аудиторію для стабілізації).
- **Етика спілкування у змішаних групах:** Взаємоповага, валідація досвіду, нульова толерантність до дискримінації.
- **Академічна доброчесність:** Самостійність виконання, сувора заборона академічного плагіату. Використання ШІ дозволяється лише як інструменту для пошуку інформації та фактчекінгу, але не для генерації фінальної відповіді.
- **Політика відвідування та асинхронного навчання:** Пропуски через поважні причини не караються штрафними балами, натомість вимагається асинхронне відпрацювання матеріалу.
- **Політика щодо дедлайнів:** Гнучкі дедлайни за умови попереднього інформування викладача.

13. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ)

Екзаменаційний білет складається з трьох блоків: перший спрямований на перевірку теоретичних знань з предмету «Українська мова (за професійним спрямуванням)», другий

орієнтований на фахові комунікації, мовний етикет та культуру професійного дискурсу, третій містить практичне завдання, виконання якого вимагає застосування практичних умінь та професійних компетентностей фахівця у галузі будівництва та цивільної інженерії.

БЛОК 1. Теоретичні питання

1. Мета, завдання, предмет курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».
2. Культура фахового мовлення.
3. Державотворча роль мови.
4. Мова як засіб пізнання, мислення, спілкування.
5. Функції мови.
6. Стилї і типи мовлення.
7. Поняття літературної мови. Ознаки літературної мови.
8. Мовна норма. Види норм сучасної української літературної мови.
9. Культура мови. Культура мовлення під час дискусії.
10. Майстерність публічного виступу.

БЛОК 2. Практичні завдання

Завдання 1. Відредагуйте подані термінологічні словосполучення. Запишіть нормативні українські відповідники.

Строительний майданчик, несуча стіна, заходи по техніці безпеки, кирпична кладка, бутилочний цемент.

Завдання 2. Утворіть нормативні прикметники від наведених іменників для використання у будівельній галузі.

Бетон, каркас, фундамент, покрівля, моноліт.

Завдання 3. Доберіть суто українські замітники або нормативні терміни до росіянізованих слів.

Зазор, предохранитель, утечка (розчину), забор (огорожа), опалубка.

Завдання 4. Виберіть із дужок правильний із погляду сучасної української літературної мови варіант.

1. На об'єкті провели (профілактичні / профілактически) роботи.
2. Виявлено тріщину у (фундаменті / фундаменту) будівлі.
3. Будівництво здійснюється (згідно з проектом / згідно проекту).
4. (Протягом / На протязі) місяця підрядник звів перший поверх.

Завдання 5. Запишіть подані пароніми, розкривши їхнє значення в контексті будівництва (складіть із кожним словосполучення або коротке речення).

Показник — показчик, зв'язаний — пов'язаний.

Завдання 6. Виправте граматичні та лексичні помилки в описі будівельного процесу.

«Самий головний параметр — це міцність бетону, яка вимірюється на протязі двох тижнів згідно графіка».

Завдання 7. Визначте та виправте кальки й стилістичні огріхи у фразах з інструкції з виконання будівельних робіт.

Привести в дію прибор, працювати у відповідності з вимогами, показчик відхилення указує на нормальний режим.

Завдання 8. Поставте іменники у формі родового відмінка однини.

Трубопровід, бетонозмішувач, фундамент, цемент, тиск, пісок, котлован, вентиль.

Завдання 9. Утворіть від поданих дієслів відповідні іменники на позначення процесів, що використовуються у будівництві та цивільній інженерії.

Бетонувати, армувати, ізолювати, штукатурити, нівелювати.

Завдання 10. Відредагуйте речення, усунувши тавтологію та плеоназми.

*У першу чергу необхідно першочергово перевірити горизонтальність укладання плит.
Будівельна компанія здійснює будівельні роботи з зведення будівель.*

БЛОК 3. Творче завдання

1. Напишіть автобіографію.
2. Складіть резюме з метою отримання вакантної посади.
3. Напишіть заяву про надання академічної відпустки.
4. Напишіть довідку з місця навчання.
5. Складіть заяву від Вашого імені, що містить прохання про прийняття на роботу.
6. Складіть заяву, що містить прохання про звільнення з роботи.
7. Складіть від Вашого імені пояснювальну записку про пропуск заняття.
8. Напишіть доповідну записку звітного характеру від Вашого імені на ім'я завідувача відділення.
9. Укладіть словничок зі 5 термінів за спеціальністю «Будівництво та цивільна інженерія» та напишіть до кожного коротке лаконічне визначення у науковому стилі.
10. Складіть пояснювальну записку від власного імені про факт запізнення на заняття.

14. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ, МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Діагностика успішності навчання студентів фахової передвищої освіти здійснюється шляхом поєднання традиційних методів із розв'язанням практичних спеціалізованих завдань галузі будівництва та цивільної інженерії. Організація контролю спирається на принципи інклюзивності та педагогіки, обізнаної з травмою (trauma-informed підхід), що є критично важливим для інтегрованих груп (молодь, ветерани, особи з бойовим досвідом). Діагностика здійснюється на поточному, модульному та підсумковому рівнях.

14.1. Засоби діагностики успішності навчання

- **Комп'ютерне тестування (LMS Moodle / Google Classroom):**

Призначення: перевірка знань базової термінології галузі будівництва та цивільної інженерії, мовних норм (лексичних, граматичних, акцентологічних, стилістичних), вимог національних стандартів з оформлення документів (ДСТУ 4163:2020).

Адаптація: тести мають обмежений час виконання, але для здобувачів освіти, які потребують додаткового часу через особливості лікування чи реабілітації, тривалість сесії тестування збільшується згідно з індивідуальним графіком.

- Оцінювання професійно-комунікативних задач та документів галузі будівництва та цивільної інженерії:

Призначення: діагностика здатності застосовувати мовні норми, правила офіційно-ділового та наукового стилів під час складання організаційно-розпорядчих, кадрових і довідково-інформаційних документів (акти, доповідні записки, рекламації, характеристики). Оцінюється здатність використовувати точну фахову термінологію, дотримуватися мовного етикету та ефективно розв'язувати комунікативні конфлікти на виробництві.

- Редагування текстів, аналітичні роботи та проєкти документів (СРС):

Призначення: оцінка вміння виявляти й усувати мовні помилки (кальки, росіянізми, тавтологію) у технологічній документації; проведення вторинної компресії науково-технічних текстів (складання анотацій, тез, конспектів); опрацювання та систематизація фахових джерел.

- Спостереження за активністю на практичних заняттях:

Призначення: оцінка рівня культури усного фахового мовлення, вміння вести аргументовану професійну дискусію, проводити презентації науково-технічних розробок, застосовувати етикетні формули та безконфліктно взаємодіяти у професійному середовищі.

14.2. Методичне забезпечення дисципліни

Для якісної мовно-комунікативної та практичної підготовки фахівців у галузі будівництва та цивільної інженерії розроблено такий комплекс навчально-методичних матеріалів:

- **Навчально-методичні матеріали:**
 - Силабус.
 - Електронний конспект лекцій з курсу «Українська мова (за професійним спрямування)».
 - Збірка практичних завдань.
 - Методичні рекомендації до самостійної роботи.
 - Перелік питань до екзамену.
 - Глосарій базових термінологічних, філологічних та загальнотехнічних понять (термін, номенклатура, ДСТУ, мовна норма, документообіг, рекламація тощо).
- **Інструменти Trauma-Informed забезпечення:**
 - Карти вибору завдань, що дозволяють здобувачу обирати між усною доповіддю (презентацією) та письмовим виконанням аналізу/редагування технічного тексту.
 - Покрокові інструкції та памятки з виправлення типових лексичних і синтаксичних помилок у інженерній документації.
- **Технічне та програмне забезпечення:**

- Платформи дистанційного навчання (LMS), корпоративні системи комунікації для безпечного асинхронного консультування.
- Електронна бібліотека з доступом до фахових термінологічних словників, нормативних баз даних ДСТУ, наукових періодичних видань з галузі будівництва та цивільної інженерії та довідників з українського правопису.

14.3. Критерії оцінювання Усі детальні критерії оцінювання (дескриптори досягнення результатів) та матриця розподілу балів за поточну роботу, СРС і підсумковий екзамен наведені у **Розділі 10** цієї робочої програми.

Оцінювання здійснюється за **100-бальною шкалою** і фокусується не на механічному відтворенні мовознавчих правил та теоретичних норм, а на здатності здобувачів:

- **Вільно та грамотно послуговуватися державною мовою** в усіх сферах фахової, наукової та виробничо-технічної діяльності.
- **Безпомилково укладати, опрацьовувати та редагувати** нормативну, організаційно-розпорядчу й конструкторсько-технологічну документацію підприємств галузі будівництва та цивільної інженерії згідно з вимогами чинних ДСТУ.
- **Ефективно застосовувати фахову термінологію та мовно-комунікативні стратегії** для аргументації власної позиції, проведення презентацій, ведення ділових переговорів і безконфліктного розв'язання виробничих завдань.

15. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ)

Індивідуальні завдання для самостійної роботи (СРС) розроблені з глибоким урахуванням профілю спеціальності G19 Будівництво та цивільна інженерія та сучасних вимог до фахівців будівельної інженерії. Вони спрямовані на практичне застосування мовних норм та методологічного інструментарію до реальних умов виробництва, проєктування та експлуатації техніки.

Враховуючи особливості контингенту (наявність молоді, ветеранів та учасників бойових дій), самостійна робота базується на принципах андрагогіки та trauma-informed підходу. Студенти самостійно обирають конкретні теми та практичні завдання з кожної категорії відповідно до власних професійних інтересів та психологічного комфорту.

Загальний обсяг самостійної роботи становить **18 годин**.

НАПРЯМ 1: Опрацювання першоджерел та нормативної бази

- Вивчення та конспектування ДСТУ 4163:2020
- Опрацювання законів України щодо мовної політики у професійній сфері.
- Конспектування праць із фахового термінознавства.

НАПРЯМ 2: Словниково-термінологічна та редакторська робота

- Укладання двомовного / тлумачного термінологічного словника (20–30 слів).
- Пошук, редагування та виправлення лексичних, граматичних і стилістичних помилок у фахових текстах.
- Добір українських відповідників до іншомовних запозичень.

НАПРЯМ 3: Складання та оформлення фахової документації

- Оформлення комплекту ділових та технічних документів (паспорт обладнання, техзавдання, пояснювальна записка, службова записка).
- Мовно-стилістичне оформлення резюме, автобіографії, супровідного листа.

НАПРЯМ 4: Науково-дослідна робота та публічна комунікація

- Підготовка анотацій, рецензій та аналітичних оглядів фахових статей.
- Підготовка тексту доповіді та електронної презентації до науково-практичної конференції.
- Опрацювання норм академічної доброчесності та правил цитування.

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

№ з/п	Дата внесення змін	Розділ, пункт, до якого вносяться зміни	Короткий зміст змін	Підпис розробника (викладача)	Погодження (№ протоколу методичної комісії та дата)
1					
2					
3					